

DOŽIVOTÍ

DOHLÍŽELA JSEM
NA NEJHORŠÍ ZLOČINCE

VANESSA FRAKE

edice
KLOKAN

Copyright © Vanessa Frake and Ruth Kelly 2021

All rights reserved.

Translation © Zdík Dušek, 2024

Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Všechna práva vyhrazena.

Žádnou část knihy není dovoleno užít
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez písemného
souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací
nebo odkazů, které tvoří součást kritického hodnocení.

Z anglického originálu THE GOVERNOR
vydaného v roce 2021 nakladatelstvím HarperElement,
an imprint of HarperCollinsPublishers,
přeložil Zdík Dušek

Redakční úprava Kateřina Duchoňová

Grafická úprava obálky Emil Křížka

Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek, 2024

shop@alpress.cz

Vydání první

ISBN 978-80-7695-268-3

Mé ženě Ju a naší dceři Annii-Mae.

Navždy.

Úvod

Současnost

V nose mě šimrá slaná i sladká vůně teplého pečiva. Rychle vytáhnou horký plech čajových koláčků z trouby a právě je sesypávám na prkénko, aby vychladly, když tu zazvoní telefon.

„Ano?“ ohlásím se, sluchátko mezi uchem a ramenem, zatímco jemně štouchám do koláčků, abych si ověřila, že jsou dost propečené.

Volá Paul, vedoucí kavárny Angely Reedové u hlavního náměstí v malebném městě Saffron Walden v Essexu. Milý chlapík. Umí se chovat tak, aby udržel spokojenost mezi zákazníky. Dokáže se ovládnout a mlčet, na rozdíl ode mě – já si nemůžu pomoci, musím vždycky říct nahlas, co si myslím. To je patrně důvod, proč nikdy nepracuju přímo v kavárně, ale trávím pracovní dobu dole v suterénu, kde pečou. Druhým důvodem je, že pečení miluju.

„Právě sem přišla nějaká paní a skoupila celou várku ovocných koláčků,“ oznámí. „Za jak dlouho budou hotové další?“

Když jsem se doslechla, že mé kulinární výtvořy se ve městě staly legendou, byl to pro mě větší šok než pro kohokoliv jiného. Jsem člověk, který se většinu života živil pokrmy z mikrovlnky a kterého by nikdy nenapadlo zkoušet bezlepkový citronový piškot s mandlemi. Což je dnes jen jedna z mnoha položek v mém repertoáru.

„Dělám na tom,“ odpovím, přesypu koláčky do misky a tu postavím do výtahu k přepravě jídla. Zavřu dveře. Stisknu tlačítko. Najednou, zničehonic, se to stane. Vidím krev – je

všude, rozstříkuj se po kuchyňských pultech, slévá se na podlaze. Pevně zavřu oči a snažím se tu vzpomínku potlačit.

„Paráda. Co bude příště?“ oslovím sama sebe v naději, že se tím ukotvím v přítomnosti. Vezmu skleněnou pečicí nádobu a pustím se do vlastního receptu na třešňovo-mandlový bakewellský koláč.

Smísím máslo s cukrem – snažím se vytvořit lehkou, nadýchanou hmotu. Směs dělá hrudky a lepí se na lžici jako bláto. Setru ji ukazovákem a palcem a začnu znovu. Míchám a načechrávám ji pořád dokola.

Jsem tady dole a pečou od začátku směny v osm hodin ráno. Obličej mi pokrývá moučný prach. Pod nehty mi ulpívá krusta z těsta. Nahoře začíná být frmol. Místní obyvatelé chodí na kousek oblíbeného koláče, na ranní šálek kávy a poklábošení. Saffron Walden je rušné tržiště, kde klepy jen bují.

Já nicméně zůstávám tajemstvím, o kterém nikdo neví.

Potřebuju dostat svůj třešňovo-mandlový výtvar co nejrychleji do trouby. Čtyři vejce – postupně je rozklepu o hranu misky a vmíchám je do směsi. A je to tu znovu, zasáhne mě to jako příbojová vlna. Najednou jsem zase *uvnitř*. Ve velké kuchyni v útrobách věznice...

Na dlouhých chromovaných pracovních plochách byly vyrovnané talíře s obědem. Těžká bílá bageta plněná koru-novačným kuřecím salátem, s listem salátu a okurkou jako přílohou – salát vypadal poněkud unaveně. Žlutá zářivka nad mou hlavou tak blikala, že by to kohokoliv dohnalo k šílenství. Mělo trvat do příštího roku, než ji někdo přijde spravit. Zahlédla jsem svůj odraz v povrchu stříbrného vozíku, na který jsme nakládaly obědy, aby se daly odvézt strážníkům. Vypadala jsem vyčerpaně a pod očima jsem vzhledem k řadě dlouhých směn měla fialové kruhy připomínající modřiny.

„Připravené, dámy?“ zeptala jsem se. Po levici jsem měla ženu, kterou odsoudili za žhářství a pokus o vraždu, po pravici ženu, která si odpykávala trest za sexuální zneužívání dětí. Dnešní pomocnice v kuchyni.

Stalo se to v mžiku. Doslova. V jedné chvíli jsem dávala Jane Finchové pokyny, v další se jí rozšklebila tvář. Bylo to jako sledovat zpomalené záběry. Nejdřív se neobjevila žádná krev, kůže se jednoduše otevřela a odhalila růžovobílou tkáň a nitkovité cévy.

Jane se dotkla líce. „Co to je?“

Než jsem stačila odpovědět, povrch rány zalila krev jako klaret. Vzápětí byla všude.

Jane zírala na rudé prsty, celá se rozechvěla a vykulila oči strachem a šokem. Čekala jsem, že každou chvíli omdlí.

„Co se to děje?“ Neznělo to o nic hlasitěji než šepot. Neporaněná tvář jí zbledla jako stěna. Na talíře s plněnými bage-tami stříkala krev.

„Panebože!“ Vtom našla ztracený hlas. „Áááá!“ rozječela se.

Jedna dozorkyně udeřila do poplašného tlačítka na stěně, zatímco já a druhá dozorkyně jsme se vrhly na Carrii Webberovou.

Carrie Webberová – jedna z nejnásilnějších vězeňkyň, s jakými jsem se kdy setkala. Ostatní vězeňkyně, dozorkyně – bylo jí jedno, na koho útočí. Dny trávila tím, že vyráběla zbraně ze všeho, co jí přišlo pod ruku. Každý večer jsme jí prohledávaly celu a vždycky jsme našly nějaký smrticí předmět, který vyrobila z materiálů dostupných ve vězení. Tyče. Nože z plastu a žiletek. Každé ráno se prohlídka opakovala a odhalila pro změnu třeba oprátku spletenou z toaletního papíru, pevnou jako jakékoliv lano. Když Carrie v noci spala, měla ji schovanou pod polštářem a vymýšlela, komu ublíží jako dalšímu.

Kolegyně ji přitiskla k zemi a já jí vypáčila z ruky dnešní zbraň. Kartáček na zuby se dvěma žiletkami zatavenými do plastu. Promyšleně smrticí. Carrie ho schválně vyrobila tak,

aby způsobil co největší škody. Dobře si uvědomovala, že dvě řezné rány vedle sebe se budou zdravotní sestře sešívát mnohem hůř než rána jediná. Jane bude mít nadosmrtní znetvořený obličej.

Varovaly jsme Jane, aby nikomu neříkala, za co tu je, ale zjevně na naši radu nedbala. Každý, kdo ubližuje dětem, je ve vězení na té úplně nejnižší příčce, a její zločin byl mimořádně ohavný. Držela vlastní děti, zatímco je manžel znásilňoval. Carrie se to jistě doslechla a usoudila, že si Jane zaslouží speciální trest.

Do uší se mi zavrtávalo kvílení alarmu a Jane nepřestávala ječet. Ten hluk se nedal snést.

„Odvedte ji odtud!“ pokynula jsem. Carrie mě probodávala těma svýma tmavýma pronikavýma očima. Byla to mohutná, podsaditá žena a vypadala nebezpečně, jak to někteří lidé dokážou. Její oči zůstávaly chladné, bez jakéhokoliv výrazu.

Teď se zmítala a vztekala, zatímco ji dozorkyně vlekly na izolaci. Zuřila, protože jsem ji nenechala, aby svou soukromou spravedlnost dovedla do konce. Neutišitelně vzlykající Jane mezitím zdravotnice odváděly na šití. Za zraněnou ženou zůstávaly krvavé stopy.

Vnímám, jak se mi při vzpomínce na tu hroznou scénu nepříjemně zhoupl žaludek. Vybavují se mi i tehdejší pachy. Všechno na mě tvrdě doléhá. Nesnáším krev – stačí malá kapka a dělá se mi mdlo. Odložím lžici a chytím se okraje kuchyňského pultu, zhluboka se nadechnu a vydechnu, abych si vytěsnila minulost z hlavy.

Většinu dní mám dojem, že se to vše odehrálo kdysi dávno, v jiném životě. Někdy, často v těch nejnevinnějších chvílích, mě ale minulost dostihne a odtáhne mě zpátky za ty čtyři metry vysoké zdi. Je to nevyhnutelné, když uvážíme, že jsem ve vězeňské službě pracovala sedmadvacet let. Většinu

času jsem Vanessa, ale občas se znovu stanu Frakeovou. Nebo Frakey, nebo jednoduše šéfovou.

Dnes pečou koláče a zákusky, které konkurují těm od Mary Berryové, i když to říkám já, samozřejmě se šibalskými ohníčky v očích. Svého času jsem ale vedla zabezpečení a ostrahu v HMP (věznici Jejího Veličenstva) Wormwood Scrubs. Máte před sebou příběh, který popisuje mou životní cestu. Jste-li slabší povahy, raději nepokračujte ve čtení.

1. kapitola

Nováček

HMP Wormwood Scrubs: březen 2002

Asi by bylo fér říct, že první den jsem do jedné z nejproslulejších mužských věznic v Británii nastupovala s pocitem hořkosti.

Věznice trpěla nedostatkem personálu, a tak do ní převely mě a ještě jednu ženu. Tak to ve vězeňské službě chodilo a já s tím nemohla nic dělat. Na přípravu jsme od chvíle, kdy se u mých dveří objevil někdo z HMP Holloway s dopisem, měly jen víkend. Trochu jako ve filmech, když někdo dostane soudní obsílku.

Ta žena držela obálku v natažené ruce a podávala mi ji. Jen jsem se na ni dívala. Dobře jsem si uvědomovala, že to budou špatné zprávy. Mám šestý smysl, který mě varuje, že se něco chystá. O tom ostatně ještě v mém příběhu uslyšíte.

„Jenom mi povězte, co se tam píše,“ vyzvala jsem ji. Nechtěla jsem se ani obtěžovat rozlepováním dopisu.

„Jste přeřazená do Wormwood Scrubs.“

Sevřel se mi žaludek. „Hm. Dobře.“ Ze všech sil jsem se snažila zamaskovat svoje emoce. „Od kdy?“

„Od pondělí.“

Od pondělí! To nemyslíte vážně!

„Výborně, díky,“ odpověděla jsem stručně a zavřela jsem dveře. Zmocňovalo se mě zoufalství a mé odhodlání se rychle přetavovalo do čiré, neředěné zlosti.

Ten dopis jsem vůbec neotevřela. Vyhodila jsem ho do koše. Jak jsem říkala, cítila jsem hořkost. Věnovala jsem ženské věznicí Holloway šestnáct let života a oni mě jen tak vytrhnou ze všeho, co jsem kdy znala, a vrhnou mě do světa, jemuž jsem se schválně vyhýbala. Do mužské věznice.

Skoro jsem nepromluvila, když nás Sarah odvážela londýnskou dopravní špičkou vstříc novému životu. Hlavou se mi honily myšlenky, z větší části plné obav.

Věznice Wormwood Scrubs byla opravdu známá. Postavili ji ve viktoriánském období, takže se jednalo o jednu z nejstarších fungujících věznic ve Spojeném království. Špinavou, zamořenou potkany, zchátralou. Navíc se potýkala s vážným problémem s drogami. Když pracujete v oboru, donesou se vám nejrůznější zvěsti. „Věznice, která stále nedosahuje očekávaných standardů,“ pokud dáváte přednost diplomatičtějšímu popisu vrchního inspektora věznic. V systému hodnocení měla trojku, ale ke dvojce jí chybělo pramálo. Čtyřka je nejlepší, jednička nejhorší, takže si můžete udělat obrázek sami.

Kromě toho, že byla špinavá, šlo taky o jednu z největších věznic ve Spojeném království – trest si v ní odpykávalo tisíc dvě stě třicet sedm odsouzených. V Holloway jsme jich naproti tomu měli něco mezi čtyřmi a pěti sty. „Scrubs“, jak se jí zkráceně říkalo, byla právě tak proslulá dlouhým seznamem známých vězňů. Od vraha z vřesoviště Iana Bradyho po yorkshireského rozparovače Petera Sutcliffa, od Leslieho Granthama, známějšího jako Dirty Den ze seriálu *EastEnders*, přes Keitha Richardse z Rolling Stones po „nejnásilnějšího britského vězně“ Charlese Bronsona, nebo George Blakea, britského špiona, který zradil agenty MI6 sovětské KGB. Ti všichni tu byli. „Wormwood Scrubs“ ve staré angličtině znamená „les zamořený hady“. Docela příhodné jméno.

Věznice se nachází v centrální oblasti Londýna, hned vedle Wormwood Scrubs Common ve čtvrti Shepherd's Bush, co by kamenem dohodil od městských a korunních soudů, proto byla především využívána k vyšetřovacím vazbám. Vlastně plných osmdesát procent vězňů teprve čekalo na rozsudek. Lidé ve vyšetřovací vazbě přinášejí spoustu vlastních problémů, odlišných od těch, s nimiž se člověk potýká v případech odsouzených, ale o tom až později.

Zkrátka a dobře, poslali mě do naprosté díry plné chlupatých mužů, kteří byli obviněni ze všeho možného od vražd přes znásilnění až po spiknutí s cílem vyhodit Británii do povětří. Byla to věznice kategorie B, takže sem spadaly některé z nejvážnějších zločinů.

Potíž pro mě nicméně nespočívala v tom, co spáchali – při práci v Holloway jsem se setkala s nejrůznějšími vězeňkyněmi od sériových vražedkyň přes vražedkyně dětí až po členky IRA. Měla jsem na oddělení „Anděla smrti“ Beverly Allittovou, která zavraždila čtyři děti a pokusila se předávkováním inzulinem nebo draslíkem zabít devět dalších, když pracovala jako nemocniční sestra v Lincolnshire. O mnoho horších věcí už se snad člověk ani dopustit nemůže. Takže ne, jejich zločiny mě nezastrašovaly. Spíš šlo o to, že to byli muži.

Měřím sice přes sto sedmdesát centimetrů a patrně byste mě označili za statnou, ale proti chlapovi, který má sto pětadevadesát centimetrů, postavu jako cihlová kadibudka a k tomu ještě sílu deseti mužů vzhledem k dávce drogy, kterou právě dostal z kontrabandu propašovaného do věznice, bych neměla sebemenší šanci. Co když se něco semele – k tomu ve vězení dřív nebo později nevyhnutelně dojde – a někdo mě napadne? Budu je schopná usadit? Ženy jsou mezi zaměstnanci bezpochyby v menšině. Bude se mi líbit práce po boku mužských kolegů? Budou ke mně mít respekt? Vstupovala jsem do mužského světa a zmocňovala se mě panika, jestli mám dostatečnou kuráž, abych to zvládla.

Kapitulace nicméně nepřicházela v úvahu. Tohle byla moje práce, vybrala jsem si ji a nehodlala jsem ji kvůli nikomu všet na hřebík.

Stáhla jsem okénko, abych si mohla zapálit další cigaretu. To už byla čtvrtá. Čadila jsem jako továrna, a na prázdný žaludek. Cítila jsem, jak se mi v břicho všechno svíjí.

Sarah dupla na brzdu, protože nám před auto nakráčel další hňup. Zatím nešlo ani v nejmenším o plynulou jízdu. To byla další věc, na kterou si budu muset zvyknout – dojíždění. Zatím jsem měla štěstí a vyhýbala se londýnské dopravě, protože do Holloway jsem to měla z domova pět minut chůze. Když jsem nastoupila k vězeňské službě a zahájila výcvik, dostala jsem dvoupokojový byt a nechtěla jsem se ho vzdávat. Proč bych měla? Zhluboka jsem potahovala z cigarety a potýkala se se svou zlostí. Byla jsem plná vzteku a ještě k tomu hořkosti.

Blížily jsme se k cíli. Du Cane Road, vpravo Hammer-smithská nemocnice. Už jen necelých sto metrů a objevil se strážní domek. Hlavní vjezd do věznice. Myslím, že byste v Anglii nenašli člověka, který by nepoznal tyhle ikonické věže. Skličující. Historické. Použité v bezpočtu filmů a televizních pořadů. Brána do naší budoucnosti. Dělal se mi nevolno.

Zastavily jsme na parkovišti pro zaměstnance a vykročily po šterkové cestě. Pořád jsme skoro nemluvíly. Ticho vyplňovalo jen křupání kamínků pod našimi černými botami.

Byla jsem v uniformě. Černé kalhoty, bílá košile, ale bez nárameníků. Ty jsem si ráno odmítla vzít. Nechtěla jsem žádné připomínky věznice Holloway; jakmile dorazil ten dopis, přerušila jsem s ní veškeré spojení.

Zaměstnancům byl určen mnohem méně okázalý boční vchod. Nečekala jsem zrovna vítací výbor, ale bylo by prima, kdyby si nás aspoň někdo všiml.

„Vyšší dozorce Frakeová. Hlásím se do služby,“ oznámila jsem vrátným ve strážnici a podala jsem jim svůj průkaz.

Chlápek za sklem se podíval do papírů a vzhlédl. „Nemám tu nic o tom, že byste měly přijít.“ To je dobrý začátek. Rozhlédla jsem se. Okolí na mě nedělalo nijak dobrý dojem. *Drž jazyk za zuby, Vanesso.*

„Počkejte minutku.“ Vrátný zvedl telefon. Těžko jsem mohla někam odejít. V myslí se mi množily jízlivé poznámky. Přejela jsem očima po Sarah, která vypadala právě tak podrážděně. Nevěřila jsem na znamení osudu, ale nesnažil se nám někdo takhle naznačit, že odtud už půjde všechno jenom z kopce? *No tak, Vanesso, uklidni se.*

Nevím, jak dlouho to trvalo, ale nakonec si nás přišla vyzvednout vedoucí oddělení lidských zdrojů. Mezitím jsem si povídala se Sarah a užírala se. Moje už tak špatná nálada se ještě výrazně zhoršila, pokud to vůbec bylo možné. Když nás tedy ta žena z oddělení lidských zdrojů přivítala širokým úsměvem, silně mě to překvapilo.

„Tak, vy dvě,“ řekla a ukázala na nás. „Pojďte do mé kanceláře, uvařím vám šálek čaje.“

To byla hudba pro mé uši. Čaj a cigára. Mé dvě nejoblíbenější věci.

Odvedla nás do panelového domu postaveného v šedesátých letech dvacátého století, takže historické budovy nás teprve čekaly. Sarah i já jsme se posadily naproti té ženě, která se uvelebila za stolem a nezávazně si s námi povídala, zatímco jsem popíjela čaj. Byla milá a příjemná, ale já jsem jednoduše nebyla naladěná na klábosení.

„Jaký máte pocit z toho, že jste tady?“ zeptala se nakonec.

Pokrčila jsem rameny a za nás obě jsem odpověděla: „Jaký myslíte?“

„Tohle je pro vás úplně nový začátek. Záleží na vás, jak se vám tu bude líbit.“

Znovu jsem mírně pokrčila rameny. „Hm.“

Laskavě se usmála.

Dopila jsem čaj a postavila šálek na kraj stolu. „Takže kam nastoupíme?“ zeptala jsem se. Přes její pohostinnost jsem

skutečně neměla náladu na společenskou konverzaci. Chtěla jsem se pustit do práce, dělat to, za co mě platili. Už žádné mrhání časem.

Sarah byla odeslána do kanceláře ostrahy. Mě přidělili do křídla D. K vězňům, kteří spáchali natolik odporný zločin, že dostali doživotní trest. Nejhorší z nejhorších.

S doživotními vězni jsem ještě nepracovala. Pochopitelně jsem se s nimi setkávala i v Holloway, ale nebyla jsem za ně každodenně zodpovědná. Jako vyšší dozorce (senior officer, SO) v křídle D jich budu mít na starosti hned dvě stě čtyřiačtyřicet.

„Někdo vás tam odvede,“ ujistila mě ta žena z oddělení lidských zdrojů.

„Ne.“ Vzorně – někdo by mohl říct, že paličatě – jsem zavrtěla hlavou. „Jenom mi ukažte, kde to křídlo je, a já půjdu sama.“

Pozorně se na mě podívala, jako by se mi snažila něco vyčíst z očí. Nakonec přikývla. „Dobře, když chcete. Dáme vám klíče a vy se tam budete moct přesunout sama.“

„Díky,“ odpověděla jsem a zvedla se, abych vyšla z kanceláře a bez dalších průtahů a odkladů zamířila na nové působiště.

Moje kroky se odrážely ozvěnou od stěn bezútěšných chodeb. Zbrusu nové epolety zdejší věznice, které mi zářily na ramenech, vězňům okamžitě prozradí, že jsem nováček. Až na patrolující dozorce jsem nepotkala ani nohu. Vězni přecházejí mezi křídly jen v časech, kdy jsou eskortováni do zaměstnání nebo na školení. A teď na to očividně nebyla správná doba.

Jak bych měla popsat svoje první dojmy? Tahle věznice byla obrovská, třikrát větší než Holloway. Špinavá. Zchátalá. A páchla muži. Žluklým potem, nepraným oblečením

a močí, abych byla konkrétnější. Pach byl tak pronikavý, až se mi z něj zvedal žaludek.

Přesto bylo na téhle věznici něco nezvyklého. Když jste tudy procházeli, opravdu jste cítili tíhu historie. Je těžké zformulovat to do slov – bylo to něco jako vibrace. Jako kdyby zdejší stěny byly živé a hučeli v nich duchové minulých vězňů.

Myslím, že před sedmdesátými lety, kdy ji zbourali a znovu postavili, Holloway vyzařovala stejnou atmosféru. Ale když jsem tam pracovala já, připadala mi spíš jako nemocnice s velkými křídly, která se podobala oddělením v ústavu pro duševně choré.

Scrubs se od ní v celkovém rozvržení snad ani nemohla lišit víc. Pět křídel označených písmeny A až E, pět dlouhých impozantních budov z červených cihel, tří- či čtyřpodlažních, navzájem propojených chodbami. Jednotlivá křídla tvořila samostatné jednotky. Napadlo mě, jaké rozkošné charakterové vlastnosti asi bude mít moje křídlo. Někakým zázrakem se mi k němu podařilo dorazit, aniž jsem se musela ptát na cestu. Dostala jsem vlastní klíče, takže jediné, co mě teď dělilo od vězňů, byly dvoje železné dveře.

Ve vězení zní otáčení klíče v zámku nějak hlasitěji. Ze skřípotu kovu o kov vám může až přebíhat mráz po zádech. Když ale v takovém prostředí pracujete dost dlouho, stane se vaší součástí. Stejně jako zachrastění klíčů v kapse, které se ozve s každým krokem. Když jsem pracovala v Holloway, poznala jsem, kdo v další chvíli vyjde zpoza rohu, čistě podle cinkání jejich chůze. Bylo jen otázkou času, než se to naučím i tady.

Zabouchly se za mnou první dveře a já si v duchu dodala odvalu. Ať už jsem cítila cokoliv – nervozitu, rozechvění –, za žádných okolností jsem to na sobě nesměla dát znát. Jako vyšší dozorce jsem musela vyzařovat autoritu člověka, který má všechno pod kontrolou. Před ostatními dozorci, ale především před vězni.

Ti vycítí strach na míli daleko. Kdysi jsem slyšela, jak nějaký psycholog vysvětloval, že žena, která se stala obětí znásilnění, chodí jinak. Dělá rychlejší kroky a její chůzi chybí sebevědomí. Jde o tak drobné změny, že si jich vy nebo já třeba ani nevšimnete, ale vězni číhají na jakoukoliv známku slabosti; snaží se odhalit slabá místa ve vaší obraně, způsoby, jak se vám dostat pod kůži a manipulovat s vámi. Už dávno jsem se naučila, že pokud máte práci ve věznici vydržet, musíte mít nasazenou „pokerovou tvář“. Neutrální výraz, ať se děje cokoliv. Nesmíte dát najevo, co si doopravdy myslíte, protože jakmile vězni zjistí, že na vás mají urážky nebo výhrůžky násilím, které na vás pokřikují, sebe-menší účinek, vyhráli.

Zabouchly se za mnou druhé a poslední dveře. Jejich zvuk ještě chvíli dozníval.

Mimoděk jsem vydechla. *Zatracená práce*, tohle místo bylo obrovské. Takové prostory vídáte ve filmech. Čtyři podlaží propojená kovovými schodišti. Mezi ochozy byly natažené sítě, aby vězni nemohli spáchat sebevraždu skokem dolů. Sebevraždy k životu ve věznicích patří.

Vzhledem k výšce stropu tu panoval ohlušující randál. BŘINK! BŘINK! BŘINK! V uších mi znělo bušení pěstí do dveří cel. Bylo skoro poledne, přestávka na oběd, nebo taky společenská hodinka, jak jí říkáme, a vězni se dožadovali toho, abychom je pustili.

Přistoupil ke mně přátelský postarší dozorce. Kdybych ho měla popsat, řekla bych, že byl „ze staré školy“: dokonalé způsoby, seriózní přístup, patrně bývalý voják. „Kdo jste, madam?“ zeptal se zdvořile.

Zhluboka jsem se nadechla. „Jsem vaše nová velitelka.“

„Ach, jistě.“ Zdálo se, že ho to trochu překvapilo. „Dala byste si trochu čaje?“

„Ano, díky. Pak si projdu křídlo a vy mi ukážete, kde co je.“

S těmi nárameníky jsem se nepletla. Přitahovaly vězně jako hrnek s medem včely. Je to vlastně ohromující, když uvážíme, jak jsou malé: jediný čtverec s korunkou HMP na každém rameni, na znamení, že jsem vyšší dozorce. Ale bystrým očím vězňů nic neunikne. Jelikož se nárameníky leskly a jelikož mě tu předtím neviděli, předpokládali, že jsem v téhle práci nováček. Že mám mlíko na bradě. Že jsem člověk, kterého si můžou snadno omotat kolem prstu, a přesně to taky dělali – nebo se o to aspoň pokoušeli.

Rozhovory během společenské hodinky byly víceméně totožné a vypadaly zhruba takto: Přitočil se ke mně nějaký vězeň, nenápadně se rozhlédl doleva i doprava, a když se ujistil, že není v doslechu jiných dozorců, oslovil mě: „Tak vy jste nová SO?“

„Přesně tak,“ odpověděla jsem, abych mu vyšla vstříc.

„Víte, slečinko, bejvalej velitel, co tu dělal, mi vždycky povoloval návštěvu navíc.“

Vězni na doživotí měli povolenou jednu návštěvu přátel a rodiny za měsíc, a pokud šlo o příkladné vězně, jinými slovy pokud se chovali vzorně, mohli za odměnu dostat návštěvu navíc, tj. mohli mít dvě návštěvy měsíčně. Tenhle konkrétní vězeň se mě snažil přemluvit, abych překročila pravidla a schválila mu ji jen tak. Neměl tušení, s kým má tu čest, ale předstírala jsem, že přistupuji na jeho hru. Nejen protože bylo mírně zábavné poslouchat, jaké si vymýšlejí lži, ale taky protože z podobných rozhovorů můžete získat mnoho informací. Tak například to, na koho bych si měla dávat pozor. Umožňovalo mi to zjistit, kdo je kdo a kdo jsou tu ta největší zvířata. Jestliže byl někdo natolik drzý, aby na mě zkusil takový trik, patrně šlo o člověka, který figuroval v pašování. A tím nemyslím jenom pašování drog, ale i telefonů, zbraní, cigaret a podomácku – nebo spíš na cele – vyráběného alkoholu. A tak jsem se na dotyčného usmívala a předstírala spolupráci, ale pečlivě jsem si ukládala do paměti všechno, co mi řekl.

Obvykle mě zasypávali dalšími otázkami.

„Kde jste dřív dělala? Kouříte?“ Tím zjišťovali, jestli by z vás třeba nedokázali vyrazit nějaké to cigáro. „Jak dlouho už děláte ve vězeňské správě?“ Tuhle jsem měla nejradši.

„Ale, rok nebo dva,“ odpovídala jsem s potutelným úsměvem a zablýsknutím v oku.

Konečně jim to došlo.

„Hm, vy vůbec nejste nováček, co?“

„Ne,“ zazubila jsem se.

Hned první den jsem se dozvěděla tři věci. Zaprvé – veškeré obavy, kterými jsem se užírala, byly zbytečné. Tihle muži mi nepřipadali ani z poloviny tak špatní, jak jsem si je vykreslovala. Vlastně můžu zajít tak daleko, abych řekla, že jsem se s nimi cítila nečekaně v pohodě. Přistupovali ke svému okolí stylem „nebudu nic skrejvat, tohle jsem prostě já“. Skončili ve vězení za vážné zločiny, ale připadali mi přímočařejší než ženy, s kterými jsem měla co do činění dřív.

Zadruhé: mužští zaměstnanci i vězni mluví neskutečně sprostě. Myslím, že jsem během prvního dne ve Scrubs slyšela víc vulgarit než za celý předchozí život. Včetně homofobních a rasistických urážek. Netuším proč. Nechci působit sexisticky, ale mám dojem, že to prostě muži dělají a nevnímají to jako něco nepatřičného. Netěšilo mě to, ale doufala jsem, že má přítomnost aspoň trochu změní to, jak se většina zaměstnanců i vězňů vyjadřuje.

A zatřetí, nedokázala jsem uvěřit, jak je křídlo D špinavé. Podlaha byla naprosto příšerná a zoufale potřebovala vycídit. Celá budova šíleně páchla. Křídlo D zkrátka volalo po ženské ruce. A naštěstí pro ně jsem tu teď byla já.

2. kapitola

Pokerová tvář

HMP Holloway: 1986

„U-cho! U-cho! U-cho!“

Každý, kdo viděl film *Vykoupení z věznice Shawshank*, si jistě bude pamatovat scénu, v níž vězni prostrčí ruce mřížemi, tleskají jimi do rytmu a skandují na nováčka „U-cho!“. Zastráší ho. Zkoušejí, co vydrží. Snaží se ho zlomit. Prostorem se rozléhá bušení a pleskání dlaní.

Taky jsem se tak cítila, když jsem se poprvé objevila ve vězení, v nylonové modré kombinéze s velkou nálepkou, na které stálo „NEPO – New Entrant Prison Officer“ („nově nastupující dozorce“). Víc pozornosti jsem snad k sobě přitáhnout ani nemohla. Bylo nás devět, samé absolventky výcvikového kurzu, a byly jsme nápadné jako podebrané uhry na obličejích.

„NEPO! NEPO! NEPO!“ Nikdo k tomu netleskal do rytmu, ale jako by se stalo. V uších mi znělo skandování.

O dvanáct týdnů později jsem se do HMP Holloway vrátila, tentokrát v oficiální uniformě, první den v novém zaměstnání.

Po prvním přivítání ve vězení jsem byla pochopitelně ostražitá, ale říkala jsem si, že když teď jsem plnohodnotný zaměstnanec, všechno bude jiné.

Mou uniformu tvořila letecky modrá sukně, která se dala roztáhnout téměř na šířku paží, bílá košile, sako a modrý plstěný klobouček, který se dal zmačkat a zasunout do kapsy,

což bylo dobře, protože byl ohavný a nikdo ho nenosil, pokud nemusel.

Pomyšlení, že budu pracovat a bydlet v Londýně, mě nicméně vzrušovalo. Od jedenácti let jsem vyrůstala na venkově poblíž Bedfordu v Bedfordshire a tohle byla moje první výprava do hlavního města. Věznice se nacházela v severním Londýně a jednalo se o zařízení kategorie B, největší ženskou věznici řízenou ženami v západní Evropě. Nebyli tu tedy žádní mužští dozorcí, i když jsme měly muže jako zástupce ředitele. Taky v ní panoval naprostý nedostatek zaměstnankyň. Chybělo jich nejmíň šedesát až sedmdesát a ty, co tu pracovaly, často chodily na nemocenskou. Tušila jsem, že se budu muset opravdu ohánět.

Neuběhlo snad ani pět minut od chvíle, co jsem prošla bránou, a zastavila mě jedna dozorkyně. Bez pozdravu se mě zeptala: „Takže jsi na kluky, nebo na holky?“

To mě dostalo.

„Do toho vám nic není!“ odsekla jsem obranně. Pokračovala jsem s ostatními nováčky po chodbě a bojovala jsem s obavami, jestli jsem to nepřehnal.

Náhodou jsem lesba. Ale po tom jí opravdu nic nebylo. A vlastně ani nikomu jinému. Bránilo mi to snad v řádném vykonávání mé práce? V žádném případě, tak proč o tom mluvit? Bohužel tím však narážky na mou sexuální orientaci neskončily a ona prvotní otázka vedle nich vyznívala ještě velice zdvořile.

Oddělení D3, kde jsem začínala, bylo zároveň oddělením, kde byly všechny nové vězeňkyně. Byla jsem trochu nervózní; šlo koneckonců o můj první den. Taky mi bylo teprve třiadvacet, byla jsem mladá a poněkud naivní, navzdory různé povaze.

Naposledy jsem si uhladila svou absurdní sukni a prošla jsem mřížovou bránou na oddělení D3. Ukázalo se, že změna úboru nestačila, abych přestala být uchem.

„Ale ale, kdopak to je?“

Vězeňkyně, které se právě někam přesouvaly ze svých cel, se přitiskly zády k zábradlí, abych mohla projít. Upřely na mě pohledy, jako by mě jimi chtěly provrtat.

„Zkurvená lesbo,“ vykřikla jiná.

„Teplá kurvo.“ Zасыpávaly mě urážky.

Bez ohledu na to, co vás učí v těch dvanácti týdnech výcviku, nic mě nemohlo připravit na drsnou realitu. Výsměch, urážky, hanlivé poznámky, cokoliv vás napadne – to vše jsem slyšela na svou adresu.

Jak vůbec věděly, že jsem lesba? Protože jsem měla krátké vlasy? To se dá sotva označit za spolehlivý znak. Nemohly to nijak vědět – a tím mi došlo, o co se snaží. Chtějí mě vytočit. Vyprovokovat k nějaké reakci. Zkouší mě, aby zjistily, jak snadno mě zlomí. Byla to hra a během prvních pár minut jsem pochopila, že se musím naučit nasazovat pokerovou, bezvýraznou tvář, jinak se změním v jehně vedené na porážku.

Řada žen v Holloway byly mohutné mužatky s vyholenými stranami hlav, celé potetované a s pořádně prořízlými pusami. Jednoduše jsem neměla jinou možnost, než se „pochlapit“, aby se tak řeklo. A tak jsem narovnála ramena, začala jsem dělat delší, ráznější kroky, a pokud se mě někdo pokusil zastrašit upřeným pohledem, neodvrátila jsem oči, ani jsem je nesklopila k zemi: oplácela jsem dotyčné stejnou mincí. Je to jako hra: kdo povolí jako první? A já to být nehodlala.

Podstupovala jsem zkrátka křest ohněm, a když jsem došla na druhou stranu, cítila jsem, jak se uvnitř chvěju. I ruce se mi nepatrně třásly návalem adrenalinu. Zасыnula jsem je do kapes saka a několikrát jsem se zhluboka nadechla, abych se uklidnila. *Zvládáš to, Vanesso, nenech se od nich vycukat.* Řadu měsíců jsem pracovala na tom, abych se připravila na tohle povolání; byla jsem si jistá, že se to brzy poddá.

Bylo příjemné vyměňovat si zážitky s ostatními devíti nováčky. V čase oběda jsme vyrazily z věznic, abychom si našly místní

hostinec, a já jsem zjistila, že nejsem sama: víceméně všechny během dopoledne prožily něco podobného, ne-li horšího. Po mně aspoň nikdo nic nehodil ani mě nenapadl.

Místní lokál byl tak trochu špeluňka, ale byl kousek od věznice a nabízeli v něm pořádné hospodské jídlo. Karbanátky s bramborovou kaší, rybu v těstíčku s hranolky a hráškem, takové věci. Byly jsme v uniformách, ale vzaly jsme si přes ně civilní bundy a kloboučky jsme nechaly v kapsách, takže na nás nebylo na první pohled vidět, kde pracujeme, ale hádám, že to všichni místní stejně hned poznali.

Hostinský se choval přátelsky – zřejmě byl rád, že má v jinak víceméně prázdné hospodě velkou skupinu děvčat. Popíjela jsem první půllitr dietní koly a cítila jsem, jak ze mě opadá dopolední napětí. Čekaly jsme, kdy nám přinesou objednané jídlo, když tu se rozletěly dveře. *Prásk*. Tvrdě narazily do zdi. Všichni vzhledli a do místnosti vpadla neurvalá parta místních mladíků. Bylo jim něco přes dvacet, chovali se hlučně a ústa měli plná vulgarit. Postřehla jsem, jak hostinský obrátil oči v sloup.

Náš stůl stál mezi vchodem a výčepem. Dál jsme si povídaly a snažily se jim nevěnovat pozornost. Najednou se jeden z mladíků, patrně vůdce party, zarazil a zdviženou rukou zastavil i svoje kumpány. Přimhouřil oči a začal na nás zírat.

Co sakra chce? Někteří z ostatních děvčat si toho ještě nevšimly, ale já ano. Dávala jsem na něj dobrý pozor, protože na jeho chování bylo něco v zásadním nepořádku.

Vykročil k nám, s kamarády v závěsu. Netušila jsem, co mu na nás vadí. Čekala bych, že se schyluje k neumělému pokusu o balení, kdybych v jeho výrazu neviděla záblesk zlosti. Zaznamenala jsem, že se hostinský za výčepním pultem přesunul o něco blíž, aby mohl líp sledovat, co se děje.

Mladík měl na sobě kalhoty se skvrnami od barvy, sportovní boty a ruce zastrčil hluboko do kapes šedivé mikiny. Obličej měl hubený a ošlehaný větrem, takže vypadal starší, než ve skutečnosti byl. Rty mu křivil úšklebek.

Zhoupl se na špičkách a hlasitě, aby ho jeho kumpáni dobře slyšeli, pronesl: „Helemese! Zasraný bachařky!“

A kruci. Potíže.

Zaklonil hlavu, našpulil rty a k naší hrůze k nám vyslal obří plivanec.

Postříkaly nás kapičky slin. Plivanec těsně minul můj obličej, ale dopadl na Katii, která seděla vedle mě. Část do vlasů, část na tvář.

Ohromeně jsme zmlkly. Mladík si se škodolibou radostí otřel ústa hřbetem ruky. Jeho kumpáni se mohli potřhat smíchy. „Pěkná trefa, kámo,“ ušklíbali se.

„Hej!“ vykřikl hostinský. „Nic takovýho ve svý hospodě nechci vidět!“

Mladík zvedl ruce, jako by se omlouval, a odlouдал se k výčepu. „Načepuj nám carlsberg, jo?“

Hostinský se na něj nesouhlasně zamračil, ale natočil jemu i jeho společníkům pivo – dával přednost klidu a nechtěl vyvolávat scénu tím, že by je vyhazoval.

Bylo mi moc líto Katie i ostatních, které si otíraly obličej ubrousky, zatímco všichni ostatní v hostinci přihlíželi. Bylo to pro ně ponižující a pokořující a mě vztekalo, že se tak kvůli tomu hulvátovi cítí. Bylo to horší než cokoliv, čemu jsme byly během dopoledne vystaveny ve věznici.

Proč to udělal? Odkud pramenila jeho nenávisť? Nechá-pala jsem to. Na venkově jsem žila celkem chráněný, bezstarostný život a ještě jsem na veřejnosti neviděla tak agresivní chování. Občas se v bedfordském hostinci strhla trochu vášnivější debata, ale nic víc. Věděla jsem, že někteří lidé s gusem označují policisty jako „svině“. Že by tenhle pitomec jednal na stejném základě? Mohl to být projev mentality, která nenávidí autority – *zavírají nás, brání nám v zábavě*. Přístup my versus oni. Kdo ví?

Čím déle jsem pracovala ve vězeňské službě, tím víc jsem chá-pala, že dozorcí jsou veřejností vnímáni jako naprostá spodina. Většinou nám říkají bachaři a chovají se, jako by

nám dělalo potěšení, že někoho můžeme zamykat v celách. Je jedno, že odvádíme důležitou práci, která pomáhá udržovat pořádek. Je jedno, že naše práce zdaleka nespočívá jenom v otáčení klíčem v zámku – zároveň jsme poradci, sociální pracovníci, psychologičtí asistenti, usmiřovatelé, to vše v jednom balení. Většina lidí by nezvládla ani jednu vyřešit situaci, jaké my řešíme denně. A taky je fuk, že za to dostáváme žebráckou almužnu. Víc peněz si vyděláte i smažením burgerů u McDonalda. No dobře, konec stížností.

Tohle jsou samozřejmě myšlenky, ke kterým jsem dospěla až časem. Tehdy a tam, když jsem sledovala, jak si moje kamarádky otírají z tváří sliny, jsem cítila jen zlost. Vlastně přímo vztek. A taky smutek, protože ačkoliv jsem byla na svou novou práci i na tvrdou dřinu, kterou jsem věnovala přípravám na ni, mimořádně hrdá, věděla jsem, že od toho dne už nikdy nevyjdu na veřejnost v uniformě. Nestojí to za ty nepříjemnosti, které by člověka po celodenní práci čekaly. Musíte si umět vybírat, do jakých bitev se pustíte, a do jakých ne.

Není divu, že nám ten incident vzal chuť k jídlu, a já jsem rozhodně nechtěla dýchat stejný vzduch s těmi pitomci, a tak jsme se vydaly zpátky do věznice. Byl to mizerný první den, ale optimisticky jsem věřila, že se všechno zlepší. Ani na okamžik mě nenapadlo hodit ručník do ringu. Nemám ve zvyku kapitulovat. Když něco začnu, taky to dokončím. V žádném případě jsem se nehodlala vzdát, pokud by mě k tomu nedonutil nějaký zdravotní problém.

Každopádně jsem se rychle naučila nasazovat pokero-
vou tvář a byla by věčná škoda, kdyby tato má nová dovednost měla přijít nazmar. Nedlouho po nástupu do HMP Holloway jsem ji ostatně musela vyzkoušet na velice známou vražedkyni. Tato konkrétní žena se nechovala výhrůžně ani se mě nesnažila rozhodit, ale věděla jsem, že je to takový druh člověka, který by si užíval, kdyby postřehl jakoukoliv změnu v mém výrazu, a nechtěla jsem jí dopřát to potěšení. Zejména když jsem věděla, co prováděla dětem.

Setkání s ní mě nicméně překvapilo.

Byla zhruba polovina dopoledne a několik z nás mělo doprovodit čtyři vězeňkyně do HMP Cookham Wood – tehdy šlo o výhradně ženskou věznici v Kentu, ačkoliv dnes slouží pro mladistvé provinilce. Při eskortování vězňů – ať už do jiných věznic, nebo k soudu – jsme se musely střídat a ten den přišla řada na mě.

Těšila jsem se, že se podívám do jiného velkého zařízení. Zajímalo mě, jak se asi liší od Holloway. *Třeba bych tam v budoucnu ráda pracovala*, pomyslela jsem si, člověk nikdy neví. Taky bylo příjemné projet se a na pár hodin se dostat někam ven.

Přesun vězně z jednoho zařízení do druhého je nicméně docela náročná procedura. Jako služebně nejmladší dozorkyně z naší čtveřice jsem musela dělat řadu různých úkonů. Sbalit majetek vězeňkyně, ujistit se, že máme potřebné dokumenty a především soudní příkaz k transportu, protože bez něj by žádná věznice nikoho nepřijala.

Naložily jsme svoje svěrenkyně do dodávky – v podstatě šlo o zvýšený minibus. Přezdívalo se jim skřítkví nákladáky. Netuším proč – snad proto, že skřítkové v pohádkách často sedají vysoko nad zemí na muchomůrkách? Vězeňkyně byly připoutány jedna k druhé, aby se jim špatně běželo, kdyby se něco přihodilo – přepadení, nehoda nebo cokoliv jiného, co by mohlo vést k jejich útěku.

Hierarchie je ve vězeňské službě všim a jako služebně nejmladší jsem měla to potěšení sedět vzadu nad koly, na nejkodravějším místě ze všech, kde jsem cítila všechny hrboly i výmoly na cestě. Čirá radost.

U brány se s námi rozloučila nejvyšší dozorkyně. „Nasadit kloboučky,“ napomenula naši velitelku. To mě naplnilo jistou samolibostí, protože já už jsem ho měla na hlavě. Jakmile jsme nicméně vyjely z brány a zatočily doleva na Holloway Road, všechny jsme si je zase rychle sejmuly a nacpaly do kapes.

Dlouhá jízda do Kentu proběhla bez mimořádných událostí. Dívala jsem se z okna a sledovala, jak město přechází ve venkov. Příliš jsem nevnímala, o čem si povídaly vězeňkyně. Klábosily o mužích, líčení a o tom, jak doufají, že spolu budou v Cookhamu na jedné cele.

U brány před oddělením příjmu na nás čekala tamní dozorkyně. Mohutná, statná žena. Tak nějak si člověk představuje vychovatelky na internátní škole.

Najednou zahalekala: „Myro!“

No páni, na koho tak ječí? Vyměnily jsme si pohledy.

Zpoza rohu budovy se vynořila další žena, v neforemném barevném svetru, který už měl nejlepší léta za sebou.

„Myro, uvař návštěvě čaj,“ pokynula jí dozorkyně.

Žena přikývla. „Ano, slečno.“

Přistoupila k nám, aby přijala objednávky.

„Šálek čaje se dvěma cukry bude skvělý, díky,“ řekla jsem jí.

Chovala se zdvořile a brzy zmizela uvnitř, aby se postarala o občerstvení. Tamní dozorkyně se otočila k nám a povytáhla obočí.

„Víte, kdo to je, že jo?“

Neměla jsem tušení.

„Myra?“ Pokrčila jsem rameny.

„Jo, Myra, a dál?“ zeptala se mě.

„Myra, já nevím, Myra, která vaří čaj?“ Byla jsem až příliš prostořeká.

„To byla...“ dozorkyně se dramaticky odmlčela, „Myra Hindleyová.“

„Jo, jasně,“ odfrkla jsem.

„Ne, vážně to je Myra Hindleyová.“ Významně se na mě podívala, jako by chtěla, abych se zatvářila náležitě ohromeně.

Myra Hindleyová, vražedkyně z močálů, odsouzená na doživotí za to, že s partnerem Ianem Bradym v šedesátých letech mučili a zavraždili pět dětí. Tisk ji označoval za jednu z nejdábelštějších žen v Británii.

„Tak to doufám, že nám uvaří dobrý čaj,“ odtušila jsem se svým typickým suchým humorem.

Nepoznala jsem ji, protože vůbec nevypadala jako na té slavné policejní fotografii, kde má platinově blond vlasy a upřeně hledí do objektivu. Pořád byla ostříhaná nakrátko, ale její vlasy teď byly nevýrazně hnědé a v tom starém vlněném svetru postrádala jakoukoliv eleganci. Měřila něco přes sto šedesát centimetrů a tomu odpovídala i její váha. Řekněme to takto: v davu by rozhodně nijak nevyčnívala.

Od svého nástupu na Holloway jsem nicméně o Hindleyové slyšela řadu historek, zejména o tom, jak umí manipulovat lidmi. Měla legendární pověst ohledně toho, jak si dokáže omotat zaměstnance kolem prstu, a samozřejmě tu byl příběh jejího románu s dozorkyní Pat Cairnsovou, která plánovala, jak ji dostane na svobodu a uteče s ní do Austrálie.

To vše mi běželo hlavou, když se sériová vražedkyně vrátila s čajem. Nedokázala jsem se nicméně přimět k tomu, abych myslela na ty vraždy nebo na její účast při nich. Byly příliš hrůzné. Většina podrobností o tom, co prováděla svým dětským obětem, ani nebyla zveřejněna v novinách, natolik sadistických činů se dopustila.

„Tady to je.“ Podala mi hrnek.

Nedávej na sobě nic znát, Vanesso. Vymazala jsem si z obličeje jakýkoliv výraz. Nasadila jsem pokerovou tvář.

Četla jsem její profily: Myra Hindleyová byla nejryzejší narcisistka. Takový druh člověka, který by si užíval můj zhrozený výraz. Praha po slávě. Chtěla, aby se jí ostatní báli a aby ji uctívali. Nic by se jí nelíbilo víc, než kdyby viděla, jak při jejím návratu valím oči, a já jí nehodlala dopřát to zadostiučinění, aby si myslela, že na mě udělala takový dojem.

„Velice vám děkuji,“ řekla jsem.

„Můžu vám přinést ještě něco?“ zeptala se, jako by byla tou nejneprůbojnější a nejostýchavější osobou na světě. Bylo obtížné představit si, že spáchala takové zlo. Protiklad mezi